

ВАСИЛ ИВАНОВ

(1909–1976)

ИЗЛОЖБА „ПОКЛОН ПРЕД ВАСИЛ ИВАНОВ”

Макс-Пол Фуше

Васил Иванов е роден на 20 май 1909 г. в София (България). Първоначално се отдава на музи-ката (цигулка). След това постъпва в Художестве-ната академия в София. Завършва през 1939 г. През 1937 г. участва в 12-та Изложба на български худож-ници. Той ще участва във всички български национални изложби до смъртта си.

“Творбите на Васил Иванов са безспорно изкуство, и умението на ръката, за което свидетелстват те, самата виртуозност, с която художникът е нахвърлял тези бели или оцветени фигури върху черния фон, сигурността на рисунъка и на прозре-нието, не оставят основания да се съмняваме в това. И все пак тази изкусност е само средство в услуга на една поетика, на една мисъл, на една визия, които надхвърлят чисто естетическото постижение и разкриват безподобна дълбочина, несводима до ничия друга, единствена. Виждали сме Васил Иванов когато, застанал пред черния лист, грабваше бялата креда. Замахът му с нея внушаваше смайващата скорост на светка-вицата. Както светкавицата с блясък се подписва в нощното небе и за миг мракът ни открива необятен пейзаж, така и ръката на Иванов караше черния фон да ни открива знакове и форми, с техните си контури и взаимозатул-вания. И ето ни в присъствието на един от творците – пазители на светлината.

Но да не помисляме погрешно, че тази сръчност идва от лекотата – рожба на навика. Тя е подчи-нена на дълбинни пулсации, които екстериори-зира и заявява. Всичко тук иде отвътре, но това е инте-риор, който владее подчинението. Васил Иванов има в себе си света, от който извира неговата образност, образност, представяща една вселена дълго мислена и дълго носена преди да се роди. Изглежда, за художника е важно да придаде на

образа на своята визия едновременно обектност и необектност, нещо между реалното и нереалното, предлагащо трасе помежду им, път, по който да поемем.

Този свят – ами ето го! В него сме. Не можем да бъдем другаде. Докато го гледаме – живеем го, погледът ни се е превърнал в живот. Дали пък не сме се оказали на някаква планета, където трепетите, преминали в земетресения, тук издигат блокове към небето, там сравняват всичко със земята? Човешките фигури, появяващи се сегиз-тогиз, помагат да осъзнаем мащаба на мистериозното явление – толкова са мънички те пред тези камъни, сред тях скали, долу в разломите и каньоните, горе по ненадейните площадки. В каква опера са тези актьори, с декори като за здрача на боговете? Да не са свидетели на разрушаването на някоя Валхала заради провизия пред Ритуала или Духа? Пантомимите им навремени е на хора вцепенени пред симулакрума на разтрошените колони, пред руини, в които се отгатват фантазмите на древни свещеноубежища, пред вкаменелости, проядени от времето, представяли обожествявани нявга сили.

Или самите ние ставаме свидетели на един генезис? Големи гъвкави форми се надигат, свиват се на кравай около празнините, останали от тях, потапят се, изкачват се, бели или в цвят, в движение безспирно – или застопорени сред пространството.

Дарени толкоз често с еротика – в първоначалното значение на думата – те сякаш с в търсене на други форми. Провизжда се една мистерия, без друго най-висшата: пожелаването на другия, жаждата за сливане с другия, надеждата за двойка, за премахване на разстояния и разлики в любовта. Иначе казано – търсене на единение, търсене физическо и метафизическо, неизчерпано и неизчерпаемо. Всеки е волен сам да си го измисли...

Изкуството е – да прави видимо невидимото, носено в нас. Всяко познание за форми всъщност е разпознаване. Това е високото призвание на един тип изкуство – изкуството на визионерите, на Блейк примерно или на Монсу Дезидерио, или изкуството на Васил Иванов. Рядкост е да се види – а се вижда в неговите творби – как най-голямото отстраняване откроява връщане-към-страната от която идваме, как неизразимото се превръща в

изразимо – и изворът слива мрачината на началата с прозрачността на естуара.

Макс-Пол Фуше (Max-Pol Fouchet, 1913–1980) е от групата на алжирските французи, страстно ангажирани с проблемите на изкуството и обществото (сред тях е и Камю). Критик, писател и журналист, този интелектуалец намира себе си в първите културни програми на френската телевизия. Целта му е човек да си помогне с високото изкуство, за може да вдигне очи от всеки-дневието към звездите. Предаванията му се помнят като еталон за убедителност, вкус и простота, чужди на вулгаризацията, но и на снобизма. Просто сърцето му винаги е било отворено за хубавото и доброто – както виждаме от възторга в думите му за Васил Иванов.